

The Holy See

**DISCORSO DI SUA SANTITÀ BENEDETTO XVI
AI VESCOVI DELLA CONFERENZA EPISCOPALE
DELLA POLONIA (II GRUPPO)
IN VISITA "AD LIMINA APOSTOLORUM"**

Sabato, 3 dicembre 2005

Drodzy Bracia w biskupim posługiwaniu

Serdecznie witam Was wszystkich. Cieszę się, że mogę gościć drugą grupę polskich biskupów przybyłych z wizytą *ad limina Apostolorum*.

1. Nowa ewangelizacja

Podczas swojej pierwszej pielgrzymki do Polski Jan Paweł II powiedział: „Od krzyża w Nowej Hucie zaczęła się nowa ewangelizacja: *ewangelizacja drugiego Millenium*. Kościoły również są jej świadkiem i sprawdzianem. Wyrosły one z żywej, świadomej i odpowiedzialnej wiary – i trzeba, aby jej nadal służyły. Ewangelizacja nowego tysiąclecia musi nawiązywać do nauki Soboru II Watykańskiego. Musi być, jak uczy tenże Sobór, *dziełem wspólnym* biskupów, kapłanów, zakonów i świeckich: dziełem rodziców i młodzieży" (9.06.1979).

To była jeśli nie pierwsza, to jedna z pierwszych wypowiedzi mojego wielkiego Poprzednika na temat nowej ewangelizacji. Mówił o drugim tysiącleciu, ale nie ma wątpliwości, że myślał już o trzecim. Pod Jego przewodnictwem weszliśmy w to nowe tysiąclecie chrześcijaństwa i doskonale zdajemy sobie sprawę, że Jego wezwanie do nowej ewangelizacji jest wciąż aktualne. W tych związanych słowach wyznaczał cel: budzenie „żywej, świadomej i odpowiedzialnej wiary”. Potem twierdził, że ma to być dzieło wspólne biskupów, kapłanów, zakonników i świeckich.

Chciałbym dziś wraz z wami, drodzy Bracia, zatrzymać się na tym temacie. Wiemy dobrze, że pierwszym odpowiedzialnym za dzieło ewangelizacji jest biskup, na którego barkach spoczywają

tria munera: prorockie, kapłańskie i pasterskie. W swojej książce „Wstańcie, chodźmy!”, zwłaszcza w rozdziałach „Pasterz”, „Znam owce moje”, „Sprawowanie sakramentów”, Jan Paweł II, odwołując się do swojego doświadczenia, nakreślił plan drogi biskupiego posługiwania, które przynosi błogosławione owoce. Nie ma potrzeby cytować teraz fragmenty Jego przemyśleń. Wszyscy możemy sięgnąć do tego dziedzictwa, które nam zostawił, i obficie czerpać z Jego świadectwa. Jego poczucie odpowiedzialności za Kościół i za wierzących powierzonych trosce biskupa niech będzie dla nas wzorem i wezwaniem.

2. Księża diecezjalni

Pierwszymi współpracownikami biskupa w realizacji jego zadań są prezbiterzy. Ich przede wszystkim biskup powinien objąć swą troską. Jan Paweł II napisał: „Własnym stylem życia biskup pokazuje, że „wzorzec Chrystusowy” nie przeżył się, że jest wciąż aktualny, także i w dzisiejszych warunkach. Można powiedzieć, że diecezja odzwierciedla sposób bycia jej biskupa. Jego cnoty – jego czystość, praktyka ubóstwa, prostota, jego wrażliwość sumienia – zapisują się niejako w sercach kapłanów. A potem te wartości przekazują oni powierzonym im wiernym – i tak młodzi ludzie są pociągani do wielkodusznego odpowiadania na Chrystusowe wezwanie” (*Wstańcie, chodźmy!*).

Przykład biskupa jest niezmiernie ważny. Nie chodzi tu jednak tylko o nienaganny styl jego życia, ale także o troskę, aby te chrześcijańskie cnoty, o których pisał Jan Paweł II, głęboko wniknęły w tożsamość kapłanów w jego diecezji. Dlatego wpierw biskup powinien zwrócić szczególną uwagę na jakość wychowania w seminarium duchownym. Trzeba mieć na uwadze nie tylko intelektualne przygotowanie przyszłych kapłanów do ich zadań, ale także ich formację duchową i emocjonalną. W 1991 roku, podczas Synodu, biskupi postulowali, aby w seminariach była większa liczba ojców duchownych i by byli oni dobrze przygotowani do spełniania wymagającego zadania kształtowania ducha i weryfikowania uczuciowej gotowości seminarzystów do podjęcia zadań kapłańskich. Warto do tego postulatu powrócić. Niedawno ukazał się dokument Kongregacji do spraw Wychowania Katolickiego na temat dopuszczania do święceń kandydatów. Proszę Was, drodzy Bracia, o zastosowanie tego, co zostało w nim wskazane.

Ważne jest, aby proces kształcenia intelektualnego i duchowego nie kończył się na seminarium. Potrzeba stałej formacji kapłańskiej. Wiem, że w diecezjach polskich przykładą się do tego dużą wagę. Organizowane są kursy, dni skupienia, rekolekcje i inne spotkania, podczas których księża mogą dzielić się swoimi problemami i sukcesami duszpasterskimi, umacniając się nawzajem w wierze i pasterskim zapale. Proszę, aby ta praktyka była kontynuowana.

Biskup ze swej strony, jako Pasterz, jest wezwany, aby otaczał serdeczną, ojcowską troską swoich kapłanów. Winien tak zorganizować swoje zajęcia, aby mieć czas dla kapłanów, aby ich z uwagą wysłuchać i wspomóc w trudnościach. W przypadku kryzysów powołania, jakie mogą przeżywać kapłani, biskup powinien zrobić wszystko, co w jego mocy, aby ich wesprzeć i

przywrócić im pierwotny zapał i miłość do Chrystusa i do Kościoła. Nawet wtedy, gdy konieczne jest napomnienie, niech nie zabraknie tej ojcowskiej miłości.

Bogu dziękuję za to, że wciąż darzy Polskę łaską licznych powołań. Szczególnie region południowy, który drodzy Bracia reprezentujecie, jest pod tym względem bogaty. Mając na uwadze ogromne potrzeby Kościoła powszechnego, proszę Was, abyście zachęcali Waszych prezbiterów do podejmowania posługi misyjnej, czy też pracy duszpasterskiej w krajach, w których brak duchowieństwa. Wydaje się, że jest to dziś szczególne zadanie, a nawet w pewnym sensie obowiązek Kościoła w Polsce. Posyłając jednak kapłanów za granicę, zwłaszcza na misje, pamiętajcie, aby zapewnić im oparcie duchowe i wystarczającą pomoc materialną.

3. Zakony

Jan Paweł II napisał: „Zakony nie utrudniały mi życia. Ze wszystkimi miałem dobre kontakty, uznając w nich wielką pomoc w misji biskupa. Mam tu na myśli także to wielkie zaplecze duchowe, jakie stanowią zakony kontemplacyjne" (*Wstańcie, chodźmy!*).

Różnorodność charyzmatów i posług, jakie spełniają zakonnicy i zakonnice, czy też członkowie świeckich instytutów życia konsekrowanego, jest wielkim bogactwem Kościoła. Biskup może i powinien zachęcać je do włączania się w diecezjalny program ewangelizacji i podejmowania duszpasterskich zadań, zgodnie z ich charyzmatem, we współpracy z kapłanami diecezjalnymi i wspólnotami świeckich. Wspólnoty zakonne i poszczególni zakonnicy, choć z prawa podlegają swoim przełożonym, „w sprawach, które dotyczą duszpasterstwa, publicznego wykonywania kultu Bożego oraz innych dzieł apostolskich (...) podlegają władzy biskupów” – jak stanowi Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 678 § 1). Ponadto Kodeks zachęca biskupów diecezjalnych i przełożonych zakonnych, aby „w zakresie zlecenia dzieł apostolskich zakonnikom” działali „we wzajemnym porozumieniu” (kan. 678 § 3).

Bardzo zachęcam Was, Bracia, abyście otoczyli swą troską żeńskie wspólnoty zakonne, jakie znajdują się w Waszych diecezjach. Siostry podejmujące różnorakie posługi w Kościele zasługują na najwyższy szacunek, a ich praca powinna być uznawana i właściwie doceniona. Nie powinny też być one pozbawione właściwej opieki duchowej oraz możliwości intelektualnego rozwoju i wzrastania w wierze.

W szczególny sposób kładę Wam na serce losy zakonów kontemplacyjnych. Ich obecność w diecezji, ich modlitwa i wyrzeczenia niech zawsze będą dla Was oparciem i pomocą. Z Waszej zaś strony starajcie się wychodzić naprzeciw ich potrzebom, również tym materialnym.

Niestety w ostatnich latach notuje się spadek powołań zakonnych, zwłaszcza żeńskich. Trzeba zatem wspólnie z odpowiedzialnymi przełożonymi zakonnymi podjąć refleksję nad powodami tego stanu rzeczy i zastanowić się, w jaki sposób budzić i wspierać nowe powołania do zakonów

żeńskich.

4. Laikat

Niech w refleksję nad rolą wiernych świeckich w dziele ewangelizacji wprowadzą nas znowu słowa mojego wielkiego Poprzednika: „Świeccy, realizując swoje powołanie w świecie, mogą osiągać świętość nie tylko przez czynne zaangażowanie na rzecz biednych i potrzebujących, ale także ożywiając społeczeństwo duchem chrześcijańskim, przez wypełnianie swych obowiązków zawodowych i świadectwo przykładowego życia rodzinnego" (*Wstańcie, chodźmy!*).

W czasach, w których – jak pisał Jan Paweł II - „Europejska kultura sprawia wrażenie ‘milczącej apostazji’ człowieka sytego, który żyje tak, jakby Bóg nie istniał" (*Ecclesia in Europa*, 9) Kościół nie przestaje obwieszczać światu, że Jezus Chrystus jest jego nadzieją. W tym dziele niezastąpione jest miejsce ludzi świeckich. Ich świadectwo wiary często jest szczególnie wymowne i skuteczne, bo jest dawane w codziennej rzeczywistości i w środowiskach, do których często kapłan dociera z trudem.

Jednym z głównych celów działalności laikatu jest odnowa moralna społeczeństwa. Nie może być ona powierzchowna, wycinkowa i doraźna. Powinna charakteryzować się głęboką przemianą w etosie ludzi, to znaczy przyjęciem właściwej hierarchii wartości, według której kształtować się będą postawy.

Specyficznym zadaniem laikatu jest udział w życiu publicznym i w polityce. W adhortacji apostołskiej *Christifideles laici* Jan Paweł II przypomniał, że „prawo i obowiązek uczestniczenia w polityce dotyczy wszystkich i każdego" (n. 42). Kościół nie utożsamia się z żadną partią, wspólnotą polityczną ani z systemem politycznym, natomiast przypomina zawsze, aby świeccy zaangażowani w życie publicznym dawali odważne i czytelne świadectwo wartościom chrześcijańskim. Mają je głosić i bronić ich, gdy zostaną zagrożone. Będą to czynić na forum publicznym, zarówno w debatach gremiów politycznych, jak i w mediach. Jednym z ważnych zadań wynikających z procesu integracji europejskiej jest odważna troska o zachowanie tożsamości katolickiej i narodowej Polaków. Prowadzony przez laikat katolicki dialog w płaszczyźnie spraw politycznych okaże się skuteczny i służyć będzie dobru wspólnemu, gdy jego podstawą będą: umiłowanie prawdy, duch służby oraz solidarność w dziele angażowania się na rzecz dobra wspólnego. Zachęcam Was, drodzy Bracia, do wspierania tej posługi laikatu, z poszanowaniem słusznej autonomii polityki.

Wymieniłem tylko niektóre formy zaangażowania laikatu w dziele ewangelizacji. Inne, jak duszpasterstwo rodzin, duszpasterstwo młodzieży czy działalność charytatywna będą tematem dalszej refleksji podczas spotkania z trzecią grupą biskupów polskich. Teraz zaś życzę Wam, aby harmonijna współpraca wszystkich stanów w Kościele pod Waszym światłym przewodnictwem przynosiła owoce przemiany świata w duchu Chrystusowej Ewangelii.

Zawierając Matce Bożej Wasze biskupie posługiwanie, z miłością Wam błogosławię. Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

© Copyright 2005 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana